

Prevenција: Probir - rano otkrivanje rizika za probleme u mentalnom zdravlju mladih šk. god. 2020./2021. i 2021./2022. i

Provoditelj: Zavod za javno zdravstvo Osje ko-baranjske županije

Godina provedbe: 2021

Kratki opis programa

Rana detekcija emocionalnih i komunikacijskih poteškoća, a time i prevencija razvoja rizičnih oblika ponašanja. Projekt se provodi s ciljem ranog otkrivanja imbenika rizičnog ponašanja mladeži, prevencije svih oblika PUP-u, prevencije zlorabe alkohola i drugih psihoaktivnih tvari te prevencije delikventnog ponašanja. Ciljana skupina: učenici 7. razreda osnovnih škole te učenici 1. razreda srednje škole-najvulnerabilnija skupina mladeži zbog promjene škole, dolaska u novu sredinu, promjena seoska-gradska sredina, potrebe samopotvrđivanja i inih zahtjeva adolescentnog razdoblja.

Provedba anketiranja je s ciljem utvrđivanja stupnja rizika, procjena potrebe tretmana, te sam tretman.

Anketirani učenici imaju pismenu suglasnost roditelja/staratelja.

Sažetak programa

Prema podacima Svjetske zdravstvene organizacije 10 – 20% djece i mladih na svijetu ima neki psihiki poremećaj. Polovica mentalnih poremećaja počinje prije 14-te godine života a tri četvrtine do sredine 20-tih godina. Većina ih ostaje neprepoznata i neliječena jer su djeca s mentalnim poremećajima izložena stigmatizaciji, izolaciji i diskriminaciji. Stoga je Svjetska federacija za mentalno zdravlje u suradnji sa Svjetskom zdravstvenom organizacijom, 2016. godine istaknula važnost pojačavanja svijesti o jednakoj važnosti mentalnog i tjelesnog zdravlja na razini populacije.

Prema podacima Izvješća o mentalnim poremećajima u RH, najčešći razlozi hospitalizacije mladih u dobi 10 – 19 godina tijekom 2017. godine bili su: poremećaji ponašanja, akutni prolazni psihotični poremećaji, emocionalni poremećaji, reakcija na stres i poremećaj prilagodbe. Depresivni poremećaji su jedan od prioritarnih javnozdravstvenih problema, kao i zloraba alkohola, različitih psihoaktivnih tvari. U ovoj školskoj godini susrećemo se i s posljedicama epidemioloških mjera vezanih uz COVID-19 infekciju, poput porasta depresivne simptomatologije, samoozljeđivanja, socijalne izoliranosti, poremećaja prehrane...

Racionalna pozadina intervencije: rana detekcija emocionalnih i komunikacijskih poteškoća, a time i prevencija razvoja rizičnih oblika ponašanja.

Projekt se provodi s ciljem ranog otkrivanja imbenika rizičnog ponašanja mladeži, prevencije svih oblika PUP-u, prevencije zlorabe alkohola i drugih psihoaktivnih tvari te prevencije delikventnog ponašanja.

Ciljana skupina: učenici 7. razreda osnovnih škole te učenici 1. razreda srednje škole-najvulnerabilnija skupina mladeži zbog promjene škole, dolaska u novu sredinu, promjena seoska-gradska sredina, potrebe samopotvrđivanja i inih zahtjeva adolescentnog razdoblja.

Provedba anketiranja je s ciljem utvrđivanja stupnja rizika, procjena potrebe tretmana, te sam tretman.

Anketirani učenici imaju pismenu suglasnost roditelja/staratelja.

U školskoj godini 2020./21. anketirano je ukupno 813 učenika, od toga 436 učenika sedmih razreda iz 20 osnovnih škola OB županije i ukupno 377 učenika prvih razreda iz 5 srednjih škola na području OB županije. Ukupno je obrađeno 813 upitnika pri čemu su detektirana 82 rizika u učenika. Od ukupno 82 pozvana roditelja, odazvalo se 29 roditelja/skrbnika. Kod ukupno 5 adolescenata nema indikacija za daljnji psihoterapijski tretman, ukupno 1 roditelj/skrbnik odbio je daljnju psihoterapijsku intervenciju. Ukupno 23 adolescenata i članova njihovih obitelji uključilo se u daljnji psihoterapijski tretman.

U školskoj godini 2021./22. anketirano je do kraja izvještajnog razdoblja, ukupno 856 učenika, od toga 463 učenika sedmih razreda iz 19 osnovnih škola županije i ukupno 393 učenika prvih razreda iz 5 srednjih škola na području

Županije. Obrađeni su svi prispjeli anketni upitnici. Ukupno kod 93 učenika detektirana je rizikoznost mogućih mentalnih poremećaja/problema.

Do kraja izvještajnog razdoblja za sada se odazvalo samo 13 obitelji.

Aktualno je u tretmanu 179 djece i adolescenata (i iz projekta iz prethodne školske godine kao i adolescenti upućeni od specijalista školske medicine, škola, obitelji).

Ukupan broj intervencija iznosi 745, od čega rad s adolescentima: 433; s roditeljima: 167; primijenjeno psihologijskih testova: 145.

U školskoj godini 2020./21. pristiglo je ukupno 813 anketnih upitnika. Kod ukupno 82 (10,08%) učenika detektiran je povišen rizik mogućih mentalnih poremećaja.

U školskoj godini 2021./22. do kraja izvještajnog razdoblja, 856 anketnih upitnika, od čega je kod ukupno 93 učenika detektiran povišen rizik.

Tijekom šk. god. 2020./21. evidentirano je ukupno 82 učenika s umjerenim i visokim rizikom za mentalne poremećaje. Od ukupno pozvane 82 obitelji, odazvalo se 29 obitelji. Kod ukupno 5 adolescenata nema indikacija za daljnjom psihoterapijskom intervencijom, a ukupno 1 roditelj odbio je daljnje intervencije.

U šk. god. 2021./22. detektiran je rizik kod ukupno 93 učenika. Do kraja izvještajnog razdoblja za sada se odazvalo ukupno 13 obitelji.

Ukupan broj djece i adolescenata je 179 (i iz projekta iz prethodne školske godine kao i adolescenti upućeni od specijalista školske medicine, škole, obitelji).

Ukupan broj intervencija iznosi 745, od čega rad s adolescentima: 433; s roditeljima: 167; primijenjeno psiholoških testova: 145.

1. Županije provedbe

Osječko-baranjska

2. Datum početka i završetka programa

Datum početka: 09.2020.

Datum završetka: 09.2021.

3. Ostvaruje li program formalno partnerstvo u zajednici

da

4. Ako da, s kim (suradnik u provedbi)

osnovne i srednje škole s područja Osječko-baranjske županije, roditelji/skrbnici učenika sedmih razreda osnovne škole i prvih razreda srednje škole

5. Dosadašnja iskustva udruge/institucije u provođenju istog ili sličnih programa

Mjesto provedbe programa: Osječko-baranjska županije

Godina u kojoj se program provodio: 2020./2021.

Broj obuhvaćenih korisnika: 813

6. Je li program originalno autorsko djelo nositelja ili je preuzet za korištenje uz dozvole autora

Izvor programa: Preuzeti program

Originalni naziv programa na jeziku s kojeg je preuzet: "Moje snage i poteškoće", Nastavni Zavod za javno zdravstvo Rijeka

7. Razina preventivnih intervencija

Univerzalna

8. Okruženje na koje je program primarno usmjeren

Škola

9. Rizici i zaštitni faktori na koje program cilja

Rizici i faktori: emocionalna nestabilnost, nezrelost

- nedijagnosticirani i neliječeni mentalni poremećaji
- hiperaktivnost i smetnje pažnje
- poteškoće u učenju
- stresne situacije

Zaštitni faktori: jačanje i osnaživanje adolescenata, samopoštovanja, samopouzdanja

- komunikacijske vještine
- socijalne vještine rješavanja stresnih situacija
- rad s emocijama

10. Procjena potreba

Način provedbe: Znanstvene spoznaje kao i osobna iskustva, i evaluacija iz ranijih godina provedbe ovog projekta.

Projekt se provodi kontinuirano od šk. god. 2012./13.

U školskoj populaciji detektiramo sve više emocionalne nestabilnosti. mentalni poremećaji su stigmatizirani a što dovodi do kasne dijagnostike i uključivanja u tretman.

Neurorazvojni poremećaji su također u porastu (hiperaktivnost, smetnje pažnje, poteškoće u učenju) kao i neadekvatne strategije nošenja sa stresnim situacijama.

Očekivani rezultati: rana dijagnostika i rano uključivanje adolescenata i njihovih obitelji u psihoterapijski tretman

- smanjenje broja mladih s rizicima ponašanjem i emocionalnim poteškoćama

rana dijagnostika i rano uključivanje adolescenata i njihovih obitelji u psihoterapijski tretman

- smanjenje broja mladih s rizicima ponašanjem i emocionalnim poteškoćama

11. Trajanje programa

Trajanje jednog ciklusa programa u tjednima: 64

12. Ciljevi programa

Opći ciljevi: - jačanje i osnaživanje adolescenata, samopoštovanja, samopouzdanja

- komunikacijske vještine
- socijalne vještine rješavanja stresnih situacija
- rad s emocijama

Specifični ciljevi: - rana dijagnostika i rano uključivanje adolescenata i njihovih obitelji u psihoterapijski tretman

- smanjenje broja mladih s rizicima ponašanjem i emocionalnim poteškoćama

rana dijagnostika i rano uključivanje adolescenata i njihovih obitelji u psihoterapijski tretman

- smanjenje broja mladih s rizicima ponašanjem i emocionalnim poteškoćama

- adekvatne i prilagođene psihoterapijske intervencije (individualne, obiteljske, psihodijagnostika)

13. Ciljana skupina

Osnovna škola, Srednja škola, Obitelj / roditelji

14. Korisnici programa

Opis korisnika: - učenici 7. razreda osnovne škole s područja OBŽ

- učenici 1. razreda srednje škole s područja OBŽ

- obitelji učenika s rizikom

Broj korisnika na godišnjoj bazi: 813

15. Metode korištene u programu

Savjetovanje, psihoterapija djece, adolescenata i članova njihove obitelji

16. Program je evaluiran

da

17. Vrsta provedene evaluacije

Da - Evaluacija procesa i učenika

18. Metoda evaluacije

- upitnik "Moje snage i poteškoće" - statistička obrada podataka

- praćenje provedbe projekta

- Izvješće o provedenim intervencijama

- broj učenika koji su anketirani, te broj učenika s detektiranim povišenim rizikom za mentalne poremećaje

- broj uključeni adolescenata s rizikom, i njihovih obitelji, u psihoterapijski tretman

19. Evaluatori

Unutarnji

20. Najvažniji rezultati evaluacije

Anketirano je ukupno 813 učenika, od čega je kod ukupno 82 (10,08%) detektiran povišeni rizik.

U psihoterapijskom tretmanu, ukupan broj intervencija iznosi je 745, od čega rad s adolescentima: 433; s roditeljima: 167; primijenjeno psihologijskih testova: 145.

Uz detektirane učenike, u intervenciju bili su i djeca i adolescenti upućeni iz različitih izvora (škola, obitelj, školska medicina).

21. Program je promoviran u okviru medijske kampanje na nacionalnoj i/ili lokalnoj razini

Promoviran: ne

Sadržaj i tijek kampanje:

22. Ukupni proračun programa za jednu godinu provedenja (HRK)

23. Izvori financiranja

Vlastita sredstva (HRK):

Gradsko financiranje (HRK):

Županijsko financiranje (HRK):

Nacionalno financiranje (HRK):

Drugi izvori (HRK):